

Waldemar Chrostowski

""Słowo jego płonęło jak pochodnia"
(Syr 48,1) : księga pamiątkowa ku
czci Księdza Profesora Tadeusza
Brzegowego", red. Piotr Łabuda,
Tarnów 2011 : [recenzja]

Collectanea Theologica 83/2, 231-234

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kontrowersji ariańskiej (zob. rec. książki H. Pietrasa na temat Soboru Nicejskiego w „Collectanea Theologica” 83[2013] nr 1, s. 209-213).

Należy postulować, by także bibliści chętniej i częściej wracali i nawiązywali do tego bezcennego dziedzictwa. Interpretując Pismo Święte, Atanazy, aczkolwiek silnie związany z Aleksandrią i promowaną tam alegoryczną wykładnią ksiąg świętych, podkreślał i cenił ich sens wyrazowy, co powstrzymywało go przed nazbyt rozbudowaną alegoryzacją, typową dla aleksandryjskiej szkoły egzegetycznej. Jego myśl, rozwijana w atmosferze napięć i polemik, odznacza się klarownością i ścisłością, wychodząc z jednej strony naprzeciw specyfice wiary chrześcijańskiej, zaś z drugiej naprzeciw postulatom racjonalności opartej na wzorcach greckich i rzymskich. Atanazjańska egzegeza biblijna kładzie podwaliny pod opartą na księgach świętych naukę trynitarną i chrystologiczną. Niezależnie od trafności i trwałości szczegółowych ustaleń i sugestii, jest to doskonały wzór do podjęcia i naśladowania w naszych czasach, gdy trudne kwestie teologiczne bywają całkowicie odrywane od skryptyrystycznego podglebia i spychane w rejony, w których tracą swój prawdziwy sens i znaczenie.

ks. Waldemar Chrostowski, Warszawa

Piotr ŁABUDA (red.), „*Słowo jego płonęło jak pochodnia*” (Syr 48,1). *Księga pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Tadeusza Brzegowego*, Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej Biblos, Tarnów 2011, ss. 375.

Książd prof. dr hab. Tadeusz Brzegowy (ur. 1941) plasuje się w ścisłej czołówce katolickich biblistów polskich. Bardzo pracowity, ma w swoim dorobku wielkie osiągnięcia dydaktyczne i naukowe. Długoletni wykładowca Pisma Świętego w krakowskiej Papieskiej Akademii Teologicznej (obecnie Uniwersytet Papieski Jana Pawła II) i w Instytucie Teologicznym w Tarnowie (obecnie Wydział Teologiczny, Sekcja w Tarnowie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II) jest dobrze znany i ceniony w kręgu biblistów i teologów. Uczestniczył w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, bierze systematyczny udział w dorocznych sympozjach biblistów polskich, gdzie jego głos się poważnie liczy, jest też członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia Biblistów Polskich.

Wychowankowie i uczniowie Księdza Profesora, a także inni bibliści, uhonorowali go okolicznością księgą pamiątkową, wydaną w celu uczczenia 70. rocznicy jego urodzin. Jej redakcji podjął się ks. dr Piotr Ł a b u d a, jeden z jego najbardziej znanych i wybijających się wycho-

wanków. Wcześniej, w 2006 r., nakładem Wydawnictwa Naukowego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, ukazała się księga pamiątkowa z pracami dedykowanymi ks. prof. T. Brzegowemu w 65. rocznicę urodzin. Przygotowanie i opublikowanie w krótkim czasie dwóch okolicznościowych publikacji świadczy o wdzięczności, na jaką zasłużył Jubilat we własnym środowisku, i uznaniu, jakim cieszy się wśród biblistów.

Księgę otwierają listy gratulacyjne od bp. Wiktora Skworca, ordynariusza tarnowskiego, a także od ks. prof. Władysława Zuziaka, rektora Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, ks. dr. hab. Ireneusza Stolarczyka, dziekana Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie UP JPII i ks. dr. Jacka Nowaka, rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie. Ich lektura potwierdza, że nie chodzi jedynie o grzecznościowe przesłanie i pozdrowienia, ale o wyrazy szczerego uznania dla owoców długoletniej i pełnej poświęcenia pracy Jubilata.

Ksiądz dr hab. Michał Bednarz, biblista tarnowski i ceniony przewodnik pielgrzymek do krajów biblijnych, rzeczowo przedstawił osobę i najważniejsze kierunki zainteresowań naukowo-badawczych ks. prof. T. Brzegowego (s. 13-19). Następnie zostały wyszczególnione (s. 21-30) jego publikacje, czyli książki (15), redakcja dzieł zbiorowych (4) i artykuły (121), przy czym – z nielicznymi wyjątkami – są to artykuły naukowe, z czego wniossek, że popularyzowanie wiedzy biblijnej odbywało się przede wszystkim za pomocą wystąpień i przedłożeń ustnych. Dalej (s. 30-34) wlicza się osoby promowane przez ks. prof. T. Brzegowego, czyli uzyskane pod jego kierunkiem magisteria (35), licencjaty (7) i doktoraty (4), a także recenzje w przewodach doktorskich (5), w przewodach do nostryfikacji doktoratu (3), oraz w przewodach habilitacyjnych (6) i postępowaniu do tytułu naukowego profesora (1).

Okolicznościowe teksty, w liczbie 25, zostały zamieszczone w alfabetycznej kolejności nazwisk ich autorów. W niniejszym przeglądzie wybiera się inny klucz, a mianowicie wzgląd na podjętą w nich problematykę. Stosownie do tego, każdy z nich został zaliczony do jednej z czterech grup, obejmującej odpowiednio zagadnienia z zakresu badań nad Starym lub Nowym Testamentem lub zagadnienia ogólnobiblijne oraz pozostałe zagadnienia.

Co się tyczy zagadnień z zakresu egzegezy i teologii pierwszej części Biblii chrześcijańskiej, w liczbie 8, uporządkowanych tutaj w kolejności omawianych zbiorów i ksiąg Starego Testamentu, w księdze znalazły się następujące teksty: *Abraham będzie imię twoje, bo ojcem wielu narodów cię ustanowiłem* (Elżbieta Natanaela Zwiacza OSU), *Czy prawo azylu było realizowane w historii dawnego Izraela (Joz 20,1-9)?* (ks. Stanisław Wypych), *Forma genealogii kronikarskich* (Wiesław Nowak), *Odkrywa-*

jąc sens Bożego planu względem człowieka. *Rozważania nad Psalmem 8* (ks. Mirosław Ł a n o s z k a), „Czas naszych dni – to lat siedemdziesiąt lub, gdy jesteśmy mocni, osiemdziesiąt” (*Ps 90,10*). *Długość i wartość człowieka w służbie Bożej* (Tomasz Maria D ą b e k OSB), *Królewski, kapłański czy mesjański? O Psalmie 110 raz jeszcze* (ks. Mariusz R o s i k), „*Uciec do Tarszisz*” (*Jon 4,2*), *czyli dokąd? Próba lokalizacji Jonaszowego miejsca ucieczki* (ks. Mariusz S z m a j d z i ń s k i) oraz *Szatan w Starym Testamencie. Uwagi historyczno-filologiczne* (ks. Jerzy W o ź n i a k CM).

Problematyka nowotestamentowa znalazła wyraz w 7 przyczynkach, tutaj uporządkowanych według tego samego klucza: *W Jezusowej szkole łagodności i pokory. Teologiczne przesłanie Mt 11,28-30* (ks. Adam D y n a k), *Pełne mocy działanie Jezusa w Kafarnaum (uzdrowienie paralytyka i władza odpuszczania grzechów, Mk 2,1-13)* (ks. Roman B a r t n i c k i), *Przypowieść o robotnikach w winnicy (Mk 12,1-14)* (ks. Antoni P a c i o r e k), *Zapowiedzi męki i zmartwychwstania Jezusa w Ewangelii według św. Marka* (Joanna J a r o m i n), *Kontrowersje wokół Mszy św. jako ofiary w świetle słów Jezusa wypowiedzianych w czasie Ostatniej Wieczerzy* (ks. Janusz K r ó l i k o w s k i), *Filippi – przyczółek apostołowskiej działalności Pawła w Europie* (ks. Jan F l i s) oraz *Dlaczego niepokonani? (Rz 8,31-39)* (ks. Stanisław W i t k o w s k i MS).

Trzecia grupa przyczynków, na którą składają się 4 teksty, ma związek z ogólnie pojętą problematyką biblijną, głównie o profilu hermeneutycznym lub historycznym: *Na marginesie spotkania Biblii z kulturą perską i hellenistyczną* (ks. Tomasz J e l o n e k), *Teoria imitacji a Biblia* (ks. Piotr Ł a b u d a), *Język fenicki – brat bliźniak hebrajskiego* (Marcin M a j e w s k i), „*Marzeach*” w *tekstach biblijnych* (ks. Antoni T r o n i n a).

Ponadto w książce znalazło się 6 opracowań, których związek z problematyką biblijną jest luźniejszy, wyszły jednak spod pióra kolegów i przyjaciół Jubilata: *Prawość i doświadczenie życiowe jako kanoniczny wymóg na urząd sędziego* (ks. Robert K a n t o r), *Współczesne dylematy moralne w odkrywaniu sensu choroby i cierpienia* (ks. Marek K l u z), *Kolegialny charakter biskupiego posługiwania (spojrzenie biblijno-historyczno-teologiczne)* (ks. Tomasz R o z k r u t), *Księża diecezji tarnowskiej w służbie nauki* (ks. Józef S t a l a), *Pojęcie filozofii według księdza Waleriana Serwatowskiego na tle współczesnej filozofii* (ks. Stanisław S o j k a) oraz *Świadectwo miłości chrześcijańskiej. Horyzonty nowej ewangelizacji* (ks. Gabriel W i t a s z e k CSsR).

Jak zawsze w przypadku tak obszernej i różnorodnej pracy zbiorowej, merytoryczny poziom poszczególnych przyczynków jest zróżnicowany, lecz

RECENZJE

na ogół wysoki. Wskazanie na najlepsze teksty niesie niebezpieczeństwo pomniejszenia znaczenia i wydźwięku pozostałych, których autorzy chcieli jak najlepiej uczcić Jubilata. Nie ulega jednak żadnej wątpliwości, że w poświęconej ks. prof. T. Brzegowemu księdze pamiątkowej każdy bibliista i teolog znajdzie dla siebie coś interesującego i stymulującego własne studia i badania. Książka, na okładce której znalazła się reprodukcja fragmentu jednego ze zwojów odnalezionych w Qumran, została starannie wydana, z dodaniem portretu ks. prof. T. Brzegowego. Jest to kolejna w ostatnich latach księga pamiątkowa, podkreślająca życzliwość i zwartość środowiska biblijnego i teologicznego oraz powiększająca dorobek polskiej biblistyki i teologii. Podtrzymywanie tego dobrego obyczaju pozwala wyrazić nadzieję, że w bliższej i dalszej przyszłości będzie on kontynuowany i rozwijany.

ks. Waldemar Chrostowski, Warszawa